

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Examinare sese oportere quicumq[ue] accedit ad sacerdotium, an sit idoneus cap. xxi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

noluit, imputetur ergo tibi, non legi, aut decreto cuiusquam quasi id te uxore priuauerit. Non tu quidem natus es de genere sacerdotali (etiam quod sacerdotis filius forte sis) ut olim Hebræorum leuitæ, qui ex origine in ortu ipso destinabantur sacerdotio. Nec etiam necesse fuit ut in hoc sacro ordine idem iuris sit tibi quod est ciui in sua. R. publica: qui municipalia iura, & præbiscita, & consuetudinem moresque ciuitatis, etiam inuitus seruare compellitur. Vbi siquid planè fuerit, quod sit merito improbandum, maioribus quidem imputari potest, sed ab eis resiliari non potest, donec communi consensu ciuitatis, uel superinducatur noua lex, uel abrogetur antiqua. Verum in sacerdotibus multo secius euenit: quoniam non natiui (ut nuper dicebam) ex quodam certo genere sunt, sicut Hebræorum Leuitæ: sed ex cunctis ordinibus eliguntur: nec iniciantur, nisi exposcant, aut requisiti annuant electioni. Exposcere autem, uel assentiri nemo debet, nisi ei cælibatus sit cordi: & animo proposuerit suo castitatis, & religiose uiuere, ut scit conuenire sacerdoti, & saceris ministeriis addicto. Quoniam quæso pacto quis merito queri potest, quod aliena sit promissione obligatus seruare castitatis edictum: quum diu sibi liberum fuerit de re tanta, & tam graui discernere, quid sit agendum, & nomen ipsemet dederit, ac ultro ætate iam firmata per susceptionem ordinum sese uoto castitatis obstrinxerit, præcicens sibi deinceps priorem licentiam, libertatemque uiuendi: Quo fit ut causari nullatenus possit, quod uel coactus, uel inscius in eo quicquam fecerit. Quare desinendum ab his querelis ac promissis standum, si quis pudor est, etiam si poeniteat facti, quum nihil post hæc nobis integrum sit, nisi seruare fidem, constantiamque promissorum.

Examinare sese oportere, quicumque accedit ad sacerdotium, an sit idoneus. Cap. XXI.

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

Non est ergo quod quisquam nostrum quaeratur de uoto continentiae, aut se excuset ullo argumento post factum, sed emendet se potius si deliquit, & pijs lachrimis sordes abluat peccatorum. Neque enim addicere sese debet quis sacerdotio, cui sit ineptus, & quod caste, & munde exequi nequeat. Prauidendum est plane quicquid facturi sumus prudenter, antequam fiat, ne quid temere inconsulteque faciamus: cuius postea sit nobis poenitendum. Notissimum atque sapientissimum extat Chilonis Lacedaemonii dictum. Nosce te ipsum. Quod quidem non ad id spectat, ut figuram, & staturam quis noscat suam, ut & Cicero interpretatur, sed ad animum refertur, ut eo cognito intelligamus, quid aggrediendum, quidve fugiendum sit nobis, utque in omnibus actionibus nostris, nosmetipsos metientes, acriter, & prudenter, quantum in cuiusque nostrum animo roboris, ac neruorum sit, agnoscamus. Per acute sane, ac perquam sapienter in suis officiorum libris scribit idem Cicero esse, uel in primis constituendum, quos nos, & quales, & in quo genere uitae esse uelimus. Nam quum in omnibus negociis, quae aguntur, priusquam aggrediamur, deliberandum est diu, quid deceat: tum in tota uita constituenda multo maior est cura adhibenda: ut una ratio uiuendi possit usque quaque cum totius uitae tenore consistare: ne qua postmodum leuitate ducti, dimisso, atque ablegato priori consilio, quaeramus ab eo instituto uitae deflectere, quod temere summo consensu antea probauerimus. Iccirco Hercules (ut scribit Xenophon) quum primum pubesceret, idque aetatis ageret, quando de tota uita deliberatio sumenda est, secessisse fertur in solitudinem, atque ibi sedens secum diu, ac multum cogitasse: quum duas ante se uias spectaret, uitiorum scilicet, & uirtutum, utram ingrederetur potius: sed demum uirtutum semitam arripuit.

qua postmodum usque ad extremum uitæ diem incedens, per multos, ac graues labores, monstrare, gentesq; superando, ad inferos usque penetrasse creditus est, atque ita opinione hominum tandem in cœlum translatus. Hæc quidem figmenta poetarum fuisse minime negamus, sed ideo per belle à sapientibus uiris conficta sunt, ut nos eiusmodi fictionibus dulcius delectando monerent, ne quid unquam inconsulto, aut temere faciamus: aut uiam, quam recte semel cœpimus, aliquando deseramus.

Nobis itaque in principio diu, multumq; consultandum est, quod uitæ genus à nobis sit potissime aggrediendum: & quod quisque mauult sequi: modo id ne sit contra domini præceptum, nec importunum alioqui suæ uitæ instituto, nec cui ipse omnino sit ineptus aggrediatur. Haud aliter quidem nobis in ea re statuendum est, q̄ qui ad truium aliquod peruenit, & ignorat quod iter sibi sit aggrediendum: subsistit cogitabundus, quousq; certior factus fuerit, quo iter unumquodq; ferat, ut decernere demum possit, qua potissimū sibi sit eundū. Idem facit qui traicere fluium constituit, prius in ripam amnem prospiciens considerat, an superare flumen possit nando, & quum ibi bene robor suum explorauerit, tum denique progressus à ripa, undis se committit, & securus pertransit. Sic quoq; qui ædificaturus est turrim, non ne (ut dominus de hac ipsa re differēs docet) prius

Luc. 14

sedens computat sumptus, ut uideat an satis sit sibi ad perficiendum: ne postea quum cœperit ædificare: & nō poterit consummare, qui uiderint illudant ei dicentes. Hic homo cœpit ædificare, & non potuit consummare. Hæc omnia uidentur planè inuere, nobis non nisi par humeris onus esse subeundum: nec suscipiendum negociū quodpiam magnum, nisi spectata prius ratione, qua id possimus commode, & cum laude perficere. Id aut̄ una hac ratione conseq facile poterimus, si

omnibus

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

tentatis prius uiribus caueamus, ne quid in ea re cupiditate magis, q̄ pietate faciamus. Religio enim ita suscipienda est à quolibet, ut nihil aliud, nisi salus animæ inde sibi queri uideatur: quod si fiat, recte omnia, & ex sententia succedent. Conuenire huic rei mihi uidetur uetus ac memorabile Eliensium institutum, qui, ut refert Philostratus, quum Olympicorum certaminum tempus appropinquaret, athletas, suos dies triginta in ipsa Elide iubebant exerceri: deinde in unum congregatos sic alloquebantur. Ite in certamen ciues si uiri estis potentes uincere potentes. Quum uero in Olympicorum campum uenissent, eosdem certaturos rursus admonēdo his uerbis hortabantur. Si iam sufficienter elaborastis, ut in Olympiis merito certare possitis, nec ignaue quippiam aut humiliter facturi estis, audacter stadium intrate. Qui uero non ita paratus est, dum licet, quocumq; uult abeat, potius q̄ ridiculum sese præbeat: & temeraria periclitetur audacia. Idem profecto nobis agendum est in hoc mundi stadio certaturis: qui paratus est, subeat alteriter certamen confortibus: at qui se sentit imbellem, ante professionem certaminis, dum licet, quo uult abeat: ut nihil sibi imputetur opprobrii: nam qui certare non audet, locum habet extra uallum ubi certantium spectator asfideat, acclamans & applaudens uincētib;

De eligendo uitæ genere ad quod natura, aut ratio nos inuitat, non autem temerarius appetitus. Cap. XXII.

Noster est sanè animus illis tantum studiis applicandus, ad quæ propensior quisque est, atq; faciliior natura: & ad quæ se sentit idoneum, modo ea digna sint, & honesta, ac apprime consentanea rationi: non autem ad quæ uel temere, uel cupiditate deducitur: aut improbo quopiam raptatur affectu. Porro
deliberatio